

TEMAT LEKCJI:

EUROPA W DOBIE GLOBALIZACJI – NASZ GŁOS W DYSKUSJI

(szkoła ponadgimnazjalna)

1. GŁÓWNE ZAGADNIENIA LEKCJI

Podczas lekcji zostaną przedstawione niektóre spośród ważnych wyzwań, z jakimi muszą się zmierzyć mieszkańcy Europy w nadchodzących latach, w dobie postępującej globalizacji. Zaproponujemy uczniom przeprowadzenie dyskusji oraz próbę wypracowania wspólnego stanowiska wobec jednego z tych problemów.

2. CELE LEKCJI

Po zakończeniu lekcji uczeń powinien:

- określić swoją postawę wobec przedstawionych problemów,
- potrafić zaprezentować w dyskusji własny punkt widzenia oraz formułować rzeczowe argumenty na poparcie swojego stanowiska,
- rozumieć potrzebę szacunku wobec poglądów innych osób.

Podczas zajęć rozwijane są umiejętności:

- prowadzenia merytorycznej dyskusji na wskazany temat,
- dobierania w toku dyskusji właściwych argumentów i kontrargumentów,
- zwięzłego i komunikatywnego formułowania ustnej wypowiedzi,
- aktywnego słuchania swoich rozmówców.

3. UWAGI DOTYCZĄCE REALIZACJI LEKCJI

Przed lekcją przygotuj oś „zgody/niezgody”, na której uczniowie będą zaznaczać swoją decyzję. Może to być np. ułożona na podłodze lub rozciągnięta ponad nią taśma (linka, sznurek) z odpowiednimi oznaczeniami (-, 0, +), możesz także narysować oś na arkuszu papieru lub tablicy. Zwróć uwagę, aby oś była dość długa, inaczej efekt ćwiczenia – zwłaszcza w przypadku liczniejszego zespołu uczniów – może nie być czytelny. Uwaga: nie rozwieszaj wcześniej arkusza z opisanymi problemami, pokażesz go uczniom we właściwym momencie lekcji.

Proponowany w scenariuszu zestaw problemów potraktuj jako przykładowy. Jeśli uznasz za celowe, możesz go rozszerzyć (ale nie więcej niż do 4-5 pozycji) lub wybrać do dyskusji inne ważkie i aktualne problemy, związane z postępującą globalizacją.

Przed rozpoczęciem dyskusji wskazana jest odpowiednia aranżacja przestrzeni sali – przestawienie krzeseł i stolików, przesadzenie uczniów – tak, aby dwie grupy dyskutantów („zwolennicy” i „przeciwnicy”) siedziały naprzeciw siebie.

Moderatorem dyskusji powinien być jeden z uczniów, a nauczyciel włącza się do niej tylko w wyjątkowych sytuacjach. Jeśli jednak uznasz za wskazane, to możesz kierować dyskusją (to Ty najlepiej znasz możliwości swojego zespołu klasowego).

Pamiętaj, aby ustalić z uczniami reguły dyskusji (np. łączny czas dyskusji, limit czasowy wypowiedzi, sposób zgłaszania się do udziału w dyskusji, kolejność udzielania głosu, kultura dyskusji itd.), zwłaszcza w sytuacji, gdy tę metodę pracy wykorzystujesz po raz pierwszy.

Przebieg dyskusji może być, choć nie musi, nagrywany lub protokołowany (zdecyduj, czy jest to potrzebne).

4. ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- oś „zgody/niezgody” (wg wzoru w zał. 1) oraz znaczniki w trzech kolorach (w zależności od sposobu przygotowania osi mogą to być np. papierowe kółka do przypięcia/przyklejenia, samoprzylepne karteczki, wstążki przywiązywane do linki, pisaki, kreda itd.)
- arkusz z opisanymi problemami (zał. 2)
- dyktafon/magnetofon/kamera (opcjonalnie)

5. POJĘCIA

- globalizacja
- problemy globalne
- votum separatum

6. PRZEBIEG LEKCJI

Wprowadzenie

Przedstaw temat lekcji. Wprowadź uczniów w zagadnienie, sprawdzając w krótkiej rozmowie czy rozumieją, czym charakteryzują się problemy globalne. Podkreśl ich główne cechy, takie jak:

- skala przestrzenna problemów, które w sposób istotny dotyczą mieszkańców większości państw i regionów świata (mają charakter ponadpaństwowy i ponadregionalny),
- waga problemów globalnych — pozostawienie ich bez odpowiedzi może wpłynąć na dalszy rozwój państw, narodów, a nawet całej ludzkości,
- sposób rozwiązywania problemów globalnych, który powinien polegać na szukaniu porozumienia, czynnej współpracy zainteresowanych stron (państw, całej społeczności międzynarodowej) oraz podejmowaniu przez nie wspólnych działań.

Rozwinięcie

Powieś arkusz z tematami (problemami) do dyskusji. Poproś uczniów, aby uważnie je przeczytali i określili swoje stanowisko wobec każdego z nich. Swój poziom „zgody/niezgody” dotyczący danego problemu każdy uczeń oznacza na osi znacznikami w trzech kolorach (im bliżej prawego końca osi, tym większy poziom akceptacji problemu). Uwaga: dla łatwiejszej identyfikacji znaczników, uczniowie wpisują na nich (koło nich) np. swoje inicjały lub numer w dzienniku lekcyjnym.

Wybierzcie temat do dyskusji. Powinno to być zagadnienie, które wzbudziło wśród uczniów najwięcej kontrowersji (odległość między skrajnymi znacznikami w przypisanym temu problemowi kolorze jest na osi największa).

Podziel uczniów na dwa zespoły: „zwolenników” (uczniowie, którzy swój znacznik umieścili na osi na prawo od znaku „0”) oraz „przeciwników” (uczniowie, którzy swój znacznik umieścili na lewo od znaku „0”). Zaproponuj jednemu z uczniów rolę moderatora dyskusji — może nim być np. uczeń, którego znacznik znajduje się najbliżej punktu „0”. W zależności od podjętej decyzji, wybierzcie także operatora sprzętu nagrywającego lub protokolanta, który zanotuje podnoszone w trakcie dyskusji argumenty obu stron.

Otwórz dyskusję. Poproś, aby uczniowie przedstawili w niej argumenty uzasadniające stanowisko, jakie zajęli wobec omawianego problemu i uważnie słuchali wypowiedzi swoich adwersarzy. Obserwuj przebieg dyskusji; włącz się do niej w sytuacji, gdy uznasz to za niezbędne.

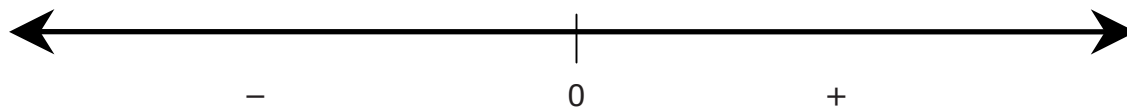
Po zamknięciu dyskusji zaproponuj uczniom wypracowanie wspólnej końcowej opinii dotyczącej omawianego problemu (pisemnej). Wyjaśnij, że w celu zbliżenia stanowisk i osiągnięcia kompromisu, mogą w niej w razie potrzeby użyć sformułowań typu: „Rozumiemy zastrzeżenia strony przeciwnej, dlatego proponujemy...”, „Zgadząmy się pod warunkiem, że...”, a osoby, które nawet z wersją kompromisową nie będą w stanie się zgodzić, mogą dołączyć do niej zdanie odrębne (votum separatum).

Podsumowanie

Poleć uczniom, aby w krótkiej wypowiedzi (pisemnej lub ustnej) poparli (albo odrzucili) następującą tezę:

„Rozwiązanie problemu globalnego wymaga wypracowania stanowiska zmierzającego do znalezienia równowagi pomiędzy sprzecznością interesów z jednej strony, a wspólnym interesem wszystkich państw i narodów świata.”

Załącznik 1.



Załącznik 2.

Wzrost kosztów życia (np. cen, podatków), związany z wprowadzaniem nowych rozwiązań prawnych i technologicznych zmierzających do ochrony środowiska przyrodniczego oraz z finansową pomocą w tym zakresie dla państw gospodarczo słabiej rozwiniętych.

Ograniczenie niektórych fundamentalnych wolności człowieka w celu przeciwdziałania zagrożeniom terrorystycznym i zapewnienia bezpieczeństwa obywatelom państw europejskich.

Pełne otwarcie granic na napływ imigrantów, w tym z krajów pozaeuropejskich, w imię poszanowania sprawiedliwości i prawa do azylu, ale także chęci zapewnienia siły roboczej na rynkach pracy w obliczu starzenia się społeczeństw większości krajów Europy.